
پیشگفتار

آینده‌پژوهی یکی از جوان‌ترین علوم است که در جهان امروزی رو به پیشرفت و رونق است. این علم در ایران نیز همچون سایر کشورها به مثابه نیاز و اهمیت این مبحث، حدود ۱۰ سال است که به صورت آکادمیک در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری ارائه می‌شود.

بررسی‌هایی که در حوزه فعالیت و چگونگی نگرش در آینده‌پژوهی زاده شده در غرب در اوایل دهه ۱۹۹۰ و آنچه امروزه در ایران در حال گذر است، نشان از گستره نگاه و همه‌جانبه بودن آینده‌پژوهی در اصالت خود و تک بعدی و خاص‌نگری در جامعه تحقیقاتی ایران دارد.

نکته حائز اهمیت این است که آینده‌پژوهی همانند دیگر علوم و معارف، وسیله و ابزاری برای دستیابی به هدف است.

در آینده‌پژوهی، هدف، شناخت آینده است. لکن چگونگی نگرش و زاویه دید در آن بسیار مهم و اساسی است و همین مسئله عاملی است که آینده‌پژوهی را از دیگر مباحث و علوم متمایز می‌سازد.

برای آینده‌پژوهی کردن، ایدئولوژی و استراتژی‌های خاص هر حاکمیت و جامعه باید مد نظر قرار گیرد. بدین معنی فردی که در یک موضوع خاص قصد آینده‌پژوهی دارد، چه این موضوع یک جامعه خاص در محدوده مشخص باشد یا یک مورد خاص از یک جامعه خاص، باید تمامی جوانب فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، امنیتی، روانی و ... که هرکدام به سرفصل‌های متعدد تقسیم می‌شوند را مد نظر قرار دهد تا بتواند آینده‌ای که در انتظار آن جامعه است را پیش‌بینی و برنامه‌ریزی کند.

پروژه‌های آینده‌پژوهی متعددی در ایران در برخی از حوزه‌های مذکور تهیه و تدوین می‌شود، اما غالباً مشاهده می‌شود که این بررسی‌ها به صورت ناقص و تک‌بعدی انجام شده است، در حالی که مطالعه و بررسی کلیه عناصر و عوامل به‌هم‌پیوسته و تأثیرگذار تشکیل‌دهنده یک جامعه در این علم حائز اهمیت و ضروری است.

در این مجموعه بر آن شدیم تا در یک نگاه کلی، چارچوب نگرشی آینده‌پژوهی را در اختصار کلام و به ساده‌ترین زبان ممکن ارائه کنیم. ابتدا به تعریف فرهنگ در نگاه نظم جهان آفرینش می‌پردازیم تا ماهیت و چرایی خلقت و بایدها و نبایدهایی که ذات عالم آفرینش است، مشخص گردد.

در فصل دوم به چرایی و چگونگی جایگاه انسان در فرهنگ آفرینش و بایدها و نبایدهای ذاتی انسان جهت شناخت موجودی که تمام مطالعات در خصوص آن رخ می‌دهد می‌پردازیم.

در فصل سوم از جامعه‌ای که متشکل از انسان‌ها و متأثر از فرهنگ آفرینش است سخن خواهیم گفت.

در فصل چهارم در خصوص جایگاه زمان در فعل‌وانفعالات جوامع انسانی مباحثی مطرح می‌شود و در نهایت چگونگی چیدمان عوامل مذکور در فصول گذشته و چگونگی آینده‌پژوهی در فصل پنجم به بحث گذاشته خواهد شد.

امید است که این تحفه ناقابل مورد قبول و رضایت محققین، اساتید و دانشجویان قرار گیرد که رضایت خدا و امام زمان (عج) در رضایت خلق خدا هست.

هدیه به پیشگاه آسمانی مادر...

وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

توحید صدرمحمدی

اردیبهشت ۹۷

